

Arhiivfond

S 18637 ✓

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

MEIE

NOOR TÖÖLINE

Töölisnoorsoo kuukiri

Nr. 2

Toimetus ja talitus: Tallinnas, Gogoli p. 4
Tööliste Keldris — Telefon 11-02 ja 13-01

Nr. 2

September 1923

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Wõimu pärast!

Wõitlus wõimu pärast! • Wõitlus, tööliste, teenijate, waese talurahwa walitsuse pärast!

Need on hüüdsõnad, mis wõetud rewolutsioonilise töelisklassi wõitluslõule. Sel teel tahab rakuskäte klass wälja tungida ummikust, kuhu kogu ühiskonna wiinud senised walitsewad klassid.

Kuidas suudab noorproletarlanegi teisti teostada oma nõudmised?

Wäga kena on kõneleda sotslikult mingist klassiwõitlusest, mis sel näol peab awalduma, et wabrikandile mütsi peos hoides ja põlwi nõtkutades palwe ette kantakse wõi esitaja saadetakse härrade hulka pikki manitsus kõnesid pidama, mis peawad hundi lambaks ja kurnaja heategijaks muutma. Niisuguse kah klassiwõitluse peale wilistawad need, kelle meelewalla all maa ja see, mis maa peal ning sees. Nii ei suuda proletaarlane ennast kaitseda, waid ta annab enda walitsewate klasside armu ja helduse hoolde.

Aga kui ta tõesti peab klassiwõitlust, kui ta tõesti peremehelt nõuab leiwanika suurendamist, tööaja lühendamist ja korteri olude parandamist, kui ta seda nõudmist toetab streigiga, siis põrkab ta organisatsiooni raudsete hammaste ja terasest kihwade wastu, mis omanikkudeklasside poolt pandud walwama, et puutumatu oleks püha eraomandus ja ori laeks ennast sõnakuulelikult kurnata.

Siis tuleb kodanline riik oma nuhkide, kardawoide, kohtu ja türmiga. Kui nende rahustusabinõude jõudu ei jätku, tuuakse appi noortööline, kes topitud sõduri sinelisse ja litsutud kasarmu distipliini alla.

Nõua, streigi, organiseeru: Kui täna

hädasunnil sulle paar penni palka lisatakse ehk ületunnid maha jäetakse, siis kaotad selle wõidukese homme kahewõrra, mil politsei teinud nõudjate keskel puhastustööd ja wabrikandid oma read koomale tõmmanud wastupealetungimiseks.

Wõid igawesti „majanduslist“ wõitlust pidada: igawesti seisab su wastas kodanline riik ja wiskab tagasi, kui liiaks naha kallale kipud mammona huwidele.

Sellepärast ei saa klassiwõitlus piirduda ainult „majanduslise“ wõitlusega. Iga klass, kes tulnud oma äratundmiseni, sirutab käe wälja riigiwõimu järele. Selle wõimu, riigiwalitsuse, tahab ta ära kasutada oma huwides. Tööraha walitsuse ei tohi wariseerilikult ennast nimetada erapooletuks, kui asi puutub näljapalkadesse, tööajasse, töötawate kihtide terwishoiusse, waid ta peab raudse käe tõstma kurnaja wastu tööraha kaitseks.

Aga mitte ainult neis wäikestes „igapäistes“ asjades ei waja töelisklass oma klassi walitsust. Millises ühiskondlises küsimuses ei ole kodanliste kihtide diktaator, millele sotsid plaastrit peale panewad, hukatuseks töötawatele kihtidele?

Nagu iga aasta, nii pühitseb noorproletariaat tänawusegi septembri algul oma rahwuswahelist wõitluspäewa. Selle päewa hüüdsõnade hulgas seisab esimesel kohal: **M a h a i m p e r i a l i s t l i k u d s õ j a d !** Ja ühtlasi selle kõrwal: **M a h a f a s c i s m !**

Ainult teadwusetu tööline wõi sots wõib arwata, et meealwaldusest lippude ja plakaatidega küllalt on rahu kaitseks ja fascistide wägiwalla ärahoidmiseks. Nii kaua, kui walitsewad need, kel jaotada nafta-allikaid ning kaubaturud, ei kao

maadeahnitsemise sõjad. Ja seni, kuni riigis walitsewad kodanlised kihid, olgu ilma sotsideta ehk ühes nendega, ei tohi pilgukski kindel olla, et homme-ülehomme kõige tagurliisemad kihid fascistlise pussi abil kõige werisemat wägiwallawalitsust maksuma ei paneks.

Millega suudab siis tööliklass uusi imperialistlikke sõdasid ära hoida? Kuidas kindlustada, et ta praeguse nõndanimetatud demokraatlise riigi wihma käest ei sattuks fascistliste lihunikkuude korra räästa alla?

Ainult sel teel, et ta riigiwõimu oma kätte wõtab! Ainult sel teel, et kõigi maade töörahwa walitsused tapakirwed, mis määratud wastastikusks proletaarlaste peade maharaiumiseks, ajaloo kolikambriisse heidawad ja rahwuswahelise töörahwa wabariikide liidu loowad.

Ka töölisnoorsool pole teisi klassiwõitluse eesmärke, kui on kogu proletariaadil. Ka tema ei unusta sihti, ilma mille tähelepanemata ükski streik, meealewaldus, organiseerimine täielikule wõidule ei wii. Igal wäljaastumisel, olgu see kõige wähem nõudmistega esinemine majanduslise olukorra parandamise eest, olgu see hulkade mobiliseerimine imperialistliku sõja hädaohu wõi fascismi vastu, peab töölisnoorsugu kõrgele üles tõstma lipu loosungitega:

Wõitlus poliitilise wõimu pärast!

Wõitlus töörahwa walitsuse pärast!

Wõitlus sotsialistlikkude töörahwa wabariikide liidu eest!

Noored, read koomale 9-mal rahwuswahelisel noorsoopäewal!

Rahwuswahelise rewolutsioonilise noorsoo esimesed organiseeritud protesti hüüded ilmasõja vastu kostsid esimesena 1915. a. 2. septembril Schweitsis Berni linnas. See oli rahwuswaheline proletaariline noorsugu, kes esimesena häbi posti naelutas töölisnoorsoo hulkade ees 2. Internatsionaali ja üleskutsus proletariaati wõitlema sõja ja kollaste äraandlikkude juhtide vastu. Eks olnud see 1914. a. esimesel mail, s. o. pisut aega enne ilmasõda, mil Euroopa linnades proletariaat, nii wanad kui noored tänawatel meelt awaldasid weripunaste lippudega, millel kisendasid laused: „Elagu proletariaadi rahwuswaheline ühistunne“, Kõigi maade proletaarlased, ühinege“ jne. Need meeltawaldawad hulgad olid üle riikide piiride ühendatud kaunite — rahwuswahelise ühistunde ja proletariaadi wabastuswõitluse mõtetega. Eks seisnud siis weel meie tapetud juhtide — Karl Liebknechti ja Roosa Luksemburgi — kõrwal kõik tollaegsed sotsialistid ja nüüdsed ministrid ja kapitaali truud teenrid, Scheidemannid, Ebertid, Macdonaldid, Vandervelded jne. Eks hüüdnud ju siis proletariaadile waimustawaid sõnu rahwuswahelisest ühistundest ja leppimata klassiwõitlusest. Eks tähendanud

ju nad ähwardawale ja lähenewale ilmasõjale. Eks hüüdnud ju nad siis proletariaadile, et kriisid ajawad kapitalismi sõjale ja et kapitaali saagiahnus on sõja juur. Ja miljonid tööliselid wastasid neile, et meie saame ühes teiega sõda ära hoidma.

Aga läheme pisut aega edasi, s. o. 2. augustil 1914. a., kui ilmasõda lahti puhkes. Kus olid nüüd need juhid? Mis tegid nemad nüüd? Nad tõttasid kõik oma maa kapitaali kaitsma. Isamaa on hädaohus, meie peame teda peastma, nii kisendasid 2. Internatsionaali juhid. Meile tungib Aasia barbarism kallale, kisendasid Saksamaa sotsid. Saksamaa tuleb ära häwitada, siis saab rahu, kisendasid „sotsialistid“ mujal.

Need on kaks, üksteisele wastukäiwat pilti; 1914. a. 1. mai ja 1914. a. 2. aug.

Mis oli siis nüüd äkki juhtunud? „Sotsialistilised“ juhid olid oma taskuhuisid kallimaks pidanud proletariaadi wõitlusest. Proletariaat oli neid juhte usaldanud. Juhid aga pugesis wõitluse wäljalt ja pugesis kapitaali näiteseinte ja kullakottide taha ning kisendasid sealt: Isamaa on hädaohus — päästke! Rahwuswaheline proletariaadi ühistunne oli

sellega purustatud ja selle tõttu läks kodanlusel kõrda proletariaati oma sõiawan-
kri ette rakendada ja tapatalgut toime
panna.

Mis tegid aga sel ajal töölisnoorsoo
juhid kes kõigil kongressel otsustanud
olid sõja vastu wõidelda? Ka nemad
laulsid kooris oma wanade juhtidega :
„Elagu sõda“ jne.

Ent kaua ei saanud nad hõisata, nen-
dele astus peagi vastu rewolutsiooniline
noorsugu. Ehkki sel ajal weel wähe
neid leidus, kelle rinnus proletariaadi
ühistunne weel tallamata jäi ja kes seda
waimustusega edasi kandsid. Juba 1915
a. kogusid need, kes truuks jäid klassi-
wõitluse pühadele ideedele ja kes tundsid
oma kohust tööliklassi ees. Berni
(Schweitsi) kokku, need olid Saksa, Wene,
Itaalia, Prantsusmaa ja Schweitsi rewo-
lutsioonilise noorsoo esitajad, kes teinetei-
sele kätt andsid ja töötasid hulkadele eda-
si anda uut ühistunnet ja wõitlust pidada
proletariaadi wabastuse eest. Sel esime-
sel rewolutsioonilisel noorsoo rahwus-
wahelisel kongressil kõlasid uuesti klas-
siwõitluse loosungid.

Ja seesamane hiljem „käputäieks“ sõi-
matud kongress pani aluse rahwuswahe-
lisele noorsoo päewale, kes oleks rewo-
lutsiooniliste noorsoo jõudude kogu-
ja wõitluseks sõja ja militarismi vastu.

Nii kaswas sellest „käputäiest“ jõud
— Kommunistline Noorsoo Internatsio-
naal, kes on kõikumata käinud rewolutsi-
oonilist klassiwõitluse teed juhtides töö-
lisnoorsoo wõitlust kurnajatega.

Kommunistline Noorsoo Internatsio-
naal kutsub ka tänawu kogu töötawat
noortsugu oma lipu alla, oma wõitlusta-

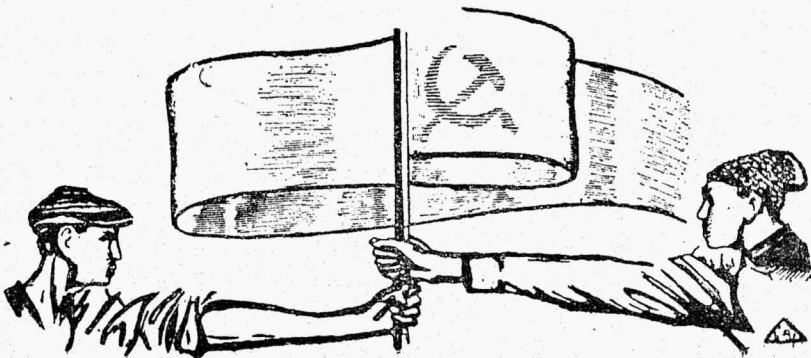
het awaldama, oma seisukorra paranda-
mise eest wõitlema ja sõtta tagurluse
vastu!

Töölisnoorsoo seisukord läheb päew
päewalt halwemaks. Uue ilmasõja hä-
daoht on käega katsutaw, Inglismaa ulti-
maatim Wenemaale ähwardas tuuta häda-
ohtu maailma rahule, see konflikt on aga
nüüd ainult edasi lükatud, rahwuswahe-
line kapitalism ootab waid parajat sil-
mapilku, millal kiskjana proletaarse riigi
kallale tungida.

Fascismi hädaoht suureneb päew-
päewalt, terve rida riikides wõib oodata
Itaalia- Bulgaaria eeskujul fascistilisi
riigipöördeid.

Selle vastu tuleb seada töörahwa ühi-
ne wäerind, kollased ja poolkollased on
aga seda kõigiti takistanud. Kommunist-
line Noorsoo Internatsionaal on mitu
korda kutsunud 2 ja 2½ Noorsoo Inter-
natsionaali ühiselt wõitlema ühises wäe-
rinnas tagurluse ja uue sõja hädaohtu
vastu. 2 ja 2½ Noorsoo Internatsionaali-
de ühinemise kongress lükkas tagasi K. N.
I. ühise wäerinna ettepaneku, ettetuues, et
Nõuk. Wenemaal ja Gruusias ei lastawat
wähemlasi ja sotsrewolutsionääre wabalt
tegutseada. Iga klassiteadlik tööline tun-
neb ja teab neid vähemlasi ja sots. rewo-
lutsionääre, — neid ilmasõja kaassüüdlasi
ja töörahwa juhtide mõrtsukaid. Selge
on ka, et nende kollaste noorte käest teist
wastust oodata ei olnudki.

Töölisnoorsugu loob ühise wäerinna
üle selle „ühinenud“ 2 ja 2½ Noorsoo In-
ternatsionaalide juhtide peate. 2. septem-
bril, 9-mal noorsoo päewal sammub ta
ühendatud jõul tänawal, näidates oma
wõitlustahet ja jõudu.

I Töölisnoorsoo konverents

I. Töölisnoorsoo konverents, mis 5. ja 6. augustil Tallinnas ära peeti, ei olnud sedawõrd paraadiks, kui just tegelik töökonverents. Meil ei ole ju veel millegiga paradeerida. Töötades alalise demokraatlike surwe all, ei ole töölisnoorsugu kunagi wõinud täie energiaga oma organiseerimise ja selgituse tööd teha, waid alati, kui töölisnoorsoo liikumine natukene rohkem hoogu on wõtnud, on tema kallal oma jõudu proowinud kõik wabariigi wõimud, alates kaitsepolitseist ja lõpetades sõjawäe kohtuga, kus kümned ja sajad töölisnoorsoo liikumise tegelased niihästi wabariigi kui tsaaririigi paragrahwide demokraatlikust oma turjal tunda on saanud. Kuid siiski ei ole töölisnoorsool tarwis silmi ka kellegi ees maha lüüa. Töölisnoorsugu on senini sammunud käsikäes kogu Eestimaa rewolutsioonilise töölisklassiga kõigil proletariaadi klassiwõitluse Kolgata teedel ja ei ole siiski kunagi alla wandunud kurnaja surwele. Täna tema paremad ja energilisemad tegelased türmidesse heidetud ehk Wahtramäe sõjakohtu poolt kümneteks aastateks sunnitööle mõistetud, homme astuwad aga kümned ja sajad uued jõud nende asemele. Täna sulutud töölisnoorsoo organisatsioonid, koonduwad noored kodanluse hauakaewajad homme kümnetesse organisatsioonidesse, püstitades sinna oma weripunast wõitluslippu. On midagi, mis on tugewam politsei kantsikust ja demokraatlike ning tsaariseaduste tuhandepuudalisest kogust. See on ajaloo paratamata käik, mis oma otsuse teinud kõdunewale kodanlisele korrale ja ära märkinud walitsemewaks klassiks. See uus ühiskondlik klass kogub jõudu, kaswatab tahet walitsemiseks ja ei ole kunagi weel olnud juhust, kus politseiniku kepp oleks suutnud ajaloo ratast tagurpidi weerema panna. Ikka tugewamine ja tugewamine rõhub see uus klass kodanlise korra peale ja kuigi kurnajal korda läheb, teda täna ühes wõi teises kohas tagasi lüüa, siis murrab ta homme läbi kümnes kohas ja tõuseb kõigi praeguste wõimumeeste meeleheitliste katsete peale waatamata walitsemewaks klassiks.

Tehtud töö hindamine

Juba konverentsi koosseis näitas, kus asub meie senise töö peanõrkus. Suurem

osa konverentsi saadikutest olid linna töölisnoorsoo esitajad. Maanoored olid esitatud wõrdlemisi nõrgalt. Kuid Eestimaa, kus tööstusline proletariaat wõrdlemisi wäikest osa kogust töörahwast esitab, on otsustaw sõna klassiwõitluses öelda maaproletaarlastel. Sellepärast peab rewolutsiooni peakandjõu — tööstulise proletariaadi peaenergia meil koondatud olema selleks, et kaasa tõmmata oma klassiwõitluse maalt hallparuni „Küüdu ja Punu“ järelt ning kehwide asunikude, popsnikkude ja käsitööliste suitsutaredest. Senini ei ole selgitus- ja organiseerimistööd maatööliste hulgas plaanikindlat ilmet olnud. Seda wiga tuleb parandada. Linna töölisnoorsugu peab maatöölisnoortele organiseerimise töös appi minema.

Kuid samuti puudub plaanikindlus ka meie organiseerimise tööl linnades. Olgu, et meie teame, et demokraatlike wabariigis, kus põhiseadusega ühinemise wabadus kõigile kodanikkudele kindlustatud, töölisorganisatsioonid ühe päewa liblikad on, kes mitte kunagi ei tea, et kui täna organisatsioon weel rahukogus ühingute ja seltside nimekirjas seisib, siis ta homme wõimukandjate poolt sealt maha ei ole kustutatud, warandus konfiskeeritud ja protokolliraamatud ning kirjawahetus sõjasaagina ühes organisatsiooni juhtiwate tegelastega kaitsepolitseisse tassitud, siiski peame meie organiseerimise tööd igalpool kindla kawa järele korraldama. Peame igale poole looma omale sarnase organisatsioonide wõrgu, et selle mõjupiirkonnast puutumata ei jääks ükski omast tööjõust elaw kodanlise korra ori. „Enam plaanikindlust“, see oli aruannete puhul wastuwõetud resolutsiooni peapõhimõte.

Täielik üksmeel

Kodanline ajakirjandus ristis üksmeelselt I. töölisnoorsoo konverentsi kommunistlikeks. Ja, härrad, teie wõite pörandada alla ajada kommunistlike partei ja kommunistlike noorsoo ühingu, kuid elustawat rewolutsioonilist klassiwõitluse waimu — kommunistlist waimu ei suuda teie mitte häwitada. See on tugewam, kui teie politsei, sõjawägi ja rippumatud paragrahwid, milliste külge kommunisti riputatakse, kokku. I. Töölisnoorsoo konverents asus täielikult ja üksmeelselt

rewolutsioonilise klassiwõitluse pinnale ja Eestimaa töölisnoorsugu on uhke selle peale, et teda kommunistlikeks nimetatakse, sest see näitab, et ta tõesti õigel ja kindlal klassiwõitluse alusel seisab. Katsugu korraldada töölisnoorsoo konverentsi teie „riiklised alused“ seiswad sotsid, ehk Pätsi poolt armulikult kodanlusega ühte lauda asetatud metssootsid ja kindel on see, et nad ikkagi kunagi muud kokku ei saa, kui Martna tolknewa habeme ja Jaan Pääskari palja pealae. Härra Einbund, kelles kehastust on leidnud niihästi siseminister kui kindralkuberner, võib ju sulguda kõik töölisorganisatsioonid ja hallparunid ning wabrikantide ühisus võivad lahke käega sotsidele ja metssootsidele krediiti määrata „mõistlikute, majandusliste ametiühisuste“ asutamiseks, ja rahukogu ei lase nende põhikirjad mitte kümme korda Pontsiuse juurest Pilatuse juure rännata, waid registreerib nad seaduslikus korras omal esimesel istangul, kuid kindel on see, et juba esimesel koosolekul need juhtiwad härrad organisatsioonide eestotsast minema lendawad ja asemele asub klassiteadlik rakuskäsi. Parem osa Eestimaa tööliklassist, kes üldse arusaamisele jõudnud organiseerimise wadjadusest, on ühes sellega ka kindlasti omaks wõtnud rewolutsioonilise — kommunistilise wõitluswiisi. Ja sellelt teelt ei suuda teda wäärata ükski paragrahw. Kodanline ajakirjandus räägib muinasjutte Wenemaa kullast, mis kommunismil elu sees hoida, kuid see ei ole mitte maksetud Wenemaa kuld, mille pärast Eestimaa organiseeritud tööliklassi rõhuw enamus kommunistiline on, waid need on Eesti wabariigi pabermargad, mis töölistel nende waewa eest saamata jäänud ja sahkerdajate tasku woolanud. Senikaua aga, kui wõimul püsib kodanline walitsus, jääwadki need margad töölistele saamata.

Rewolutsioonilise klassiwõitluse teie tunnistas omaks ka töölisnoorsoo konverents. Tunnistas omaks, ilma et seal juures ainukestki lahkeli oleks olnud. Kõik põhimõttelised otsused tehti ühel häälel. Demokraatlik piits on Eestimaa töölisnoorsoole selgeks teinud selle, mis weel tume on paljudelgi teiste maade töölisnoortele, nimelt et oma seisukorda suudab tööliklass ainult siis parandada, kui ta

tõuseb walitsewaks klassiks. See oli konverentsil aabitsatõde. Selle juures ei olnud mingisuguseid waielusi. Põhimõtted on selged, aeg, kus nende juures räägiti ja nende üle waieldi, on möödas. Praegu teab töölisnoorsugu kindlasti, mis ta tahab. See ei ole mitte kodanline noorsugu, kes tammub soos ja ei tea, kuhu minna, ehk kumba külje peal surra. See oli tõusewa klassi noorsugu, kel selge on siht, mille poole ta sammub ja selge on ka tee, mis sellele sihile wiib. See oli selle klassi noorsugu, kes mitte kaua aia pärast rakuskäe wälja sirutab wõimu järele.

Rohkem plaanikindlust

See oli üheks tähtsamaks konverentsi hüüdsõnaks. Rohkem plaanikindlust organiseerimise ja kihutustões. Ei waieldud töölisnoorsoo majanduslise ja poliitilise wõitluse sihtjoonte äramääramisel põrmugi selle üle, millised on meie sihid ja taktika. See on kõigil organiseeritud töölisnoorel aabitsatõde. Kaaluti ainult kuidas oleks parem neid otsuseid tegelikult ellu wiia. Ei kulutatud organiseerimise küsimuse all sugugi sõnu organiseerimise tähtsusest, sest niihästi organiseerimise wadjadusest tööliühisustesse kui ka töörahwa parteisse, on proletaariline noorsugu juba ammugi aru saanud, waid arutati neid worme ja abinõusid, kuidas parem oleks organiseerimise tööd edukalt teha. Ei waieldud poliit-hariduslise töö juures põrmugi selle üle, milline peab töölisnoorsoo poliitiline kaswatus olema, kas tangu-pudru õhtute korraldamine, nagu seda sotslikud noorhärрад Brookusmäel teewad, wõi osawõtmine tegelikust klassiwõitlusest ja ühes sellega marksistilise ilmawaate kaswatamine. Siin oli jällegi selge, et ei wõi olla kahte teed. Arutati seda, kuidas wõimalik oleks praktiliselt poliit-hariduslist tööd nii korraldada, et ta paremaid tagajärgi annaks. Nii oli see iga küsimuse juures. Igal pool olid juba ennem kõigile selged kui ükskord-üks põhimõtted ja igaüks awaldas oma arwamist selle üles, kuidas wõimalik oleks nende põhimõtetel alusel korraldada tegelikku töölisnoorsoo hulkade organiseerimise ja kaswatuse tööd.

See andis konverentsile erilisel tege-liku töökonverentsi ilme ja näitas, milline sügaw wahe on töölisnoorsoo ja kodanlise noorsoo nõupidamiste wahel. Ko-

danline noorsugu an abitu. Ta ei tea, kuhu minna. Tal ei ole mingisuguseid põhimõtteid, ei mingisuguseid sihtjoone. Neid minnakse otsima kongressidele ja sellepärast on alati olnud nende kongressid sõnademulistamised sarnastest asjadest, millistel suurel viisil praktilises elus koguniste väike tähtsus.

Töölisnoorsoo konverents oli tõesti nõupidamiseks, kus seati kokku klassi võitluse plaan, kuna ülesanded juba enamalt selged olid.

Hulkadesse!

See oli teiseks tähtsamaks põletispunktiks, millesse konverentsi töö juhitud oli. Töörahas on veel võrdlemisi nõrgalt organiseeritud. Meie peame aga oma organisatsioonid tugewateks tegema. Töölisnoorsoo kohus on noortööliste kaastõmbamine oma organisatsioonidesse.

Selleks arutati konverentsil erilisel organiseerimise ja kihutustöö worme niihästi linna kui ka maatöölisnoorsoo hulgas. Noorte organisatsioonid peavad lähinema organiseerimata töölisnoorsoo hulkadele. Nad peavad kõige elavamalt osa võtma kogu töölisnoorsoo võitlusest oma elutingimiste eest, peavad kindla elava sideme looma kõigi töölisnoortega, sest ainult praktilises, igapäewases töös suudame võita laiade töölishulkade poolehoidu.

Erilist tähepanu leidis konverentsil ka ühise väerinna loomine poolproletaarilise ja osa väikekodanlise noorsooga. Meie teame, et suurkodanlus walitseb just selle tõttu, et ta on oskanud väikekodanlise ja laialdased poolproletaarlaste kihid kui mitte oma poolehoidjaks teha, siis vähemalt neutraliseerida (erapooletuks teha). Meie teame, et näituseks maareform ainult selleks ellu wiidi, et luua maataamestes pettelootust „oma ette“ peremeheks ja kahehobuse koha omanikuks saada. Tegelikult jääb see ikkagi ainult udupildiks, sest kapitalistilise korra arenemise protsessis koondub maa jällegi üksikute suuremate omanikkude kätte. Kuid sellega sai kodanlus laiad maa proletaarlised kihid erapooletuks teha ja osalt isegi oma poolehoidjaks võita. Kuid naaskelt ei saa kotti peita ja warem wõi hiljem tuleb suurem osa praegustest asunikudest kui nende inwentaar wõlgade kustutamiseks maha müüdnud ja nad kuuse alla heidetud, ikkagi otsusele, et unenägu „omast maalpikesest“ ainult unenägu oli. Ajalugu

sammub edasi ja tema paratamatuks tulemuseks on väikekodanliste ja poolproletaarliste kihtide proletariseerumine. Praegu ei saa nad aga sellest aru ja ehitades üles kodanlist korda, kaewawad omale hauda.

Kuid siiski on udune arusaamine sellest, et nende huwid mitte „ülema kümnetuhande“ huwidega kokku ei käi, ka nende juure ulatanud ja sellepärast näeme praegu seda kõhkelwat seisukohta, mis eriti selgesti ilmsiks tuleb väikekodanlise koolinoorsoo juures, kes praegu unistab mingisugusest „inimlusest“ ja „sotsiaalsest õiglusest“, kuid ei tea, kuidas neid saawutada.

Töölisnoorsoo kohus on neile kõhkeljatele appi minna ja neile selgeks teha, et ainuke tee nende soowide teostamisele on minna ühes võitlewa tööliklassiga. Meie peame looma ühise väerinna selle osaga poolproletaarlisest ja väikekodanlisest noorsoost, kes praegu kodanlike korruga watasrinnas on, kuid kellel otsustamisewõimet ega tahtejõudu ei ole sellest selgeid järeldusi teha ja praeguse ühiskondlise korruga võitlusele astuda. Meie peame parema osa neist kaasa tõmbama võitluse teele ja selle osa, kellel selleks energia ja tahtejõud puudub vähemalt meile heatahtlikult neutraliseerima.

Tööliklass on võitluses kodanlusega juhtiw klass, kuid ta peab omale selles võitluses liitlasi muretsema eestkätt just nende hulgast, kes juba täna kodanlist kurnamist oma kallal tunda saawad ja homme wõib olla täitsa proletaarlasteks muutuwad.

*

Eriti wõiks konverentsi tööst veel mainida kahte küsimust, millega senini töölisnoorsoo liikumises võrdlemisi wähe tegemist tehtud, need oleks tööliissport ja proletaarline lasteliikumine.

Tööliisspordi kohta wastu wõetud resolutsioonis märkis konverents kindlalt ära põhimõtted, millistele edaspidist tegewust sel alal rajada. Meie teame, et praegusel ajal erapooletud ainult hauas on. Kodanlised spordi seltsid on täielikult kodanluse teenistuses. Tööliisspordi seltsid peawad olema tööliklassi teenistuses ja sellepärast ei katsugi meie oma spordile anda „erapooletut“ ilmet, waid anname talle kindla klassi võitluse wärwi. Tööliisspordi

ülesandeks on tööliklassi füüsiline kasvatamine ja nende proletaarliste kihtide, kes muidu klassiwõitlusest eemale jäävad, kaasatõmbamine võitlusse. Tööliisspordi ülesandeks ei ole mitte üksikute musklimeeste kasvatamine, nagu seda tehakse kodanlikes spordiseltsides, vaid tema peab hoolt kandma tööliklassi füüsilise kasvatuse eest, peab tööliklassi ridadesse istutama distsipliini ja kollektiivset waimu. Samuti nagu töölised ei käi mitte härradega ühe laua taga joomas, ei lähe tööliissportlased ka kodanliste spordiseltsidega võistlema. Iga tööliissportlane peab kõigepealt oma klassi teadlik liige olema.

Proletaarilise lasteliikumise kohta wastuwõetud resolutsioonis on öeldud, et samuti nagu kodan-

lus lastele juba maast madalast sisse hakkab istutama temale soowitawaid waateid, peame meie tööliislastele samuti maast madalast sisse hakkama istutama klassiwõitluse waimu. Iga tööliislaps on kogu tööliklassi omadus ja tema kasvatamine kogu tööliklassi asi. Tööliislastest ei tohi kaswada oma klassi äraandjaid. Selleks peame aga plaanikindlat kaswatus-tööd tegema, peame looma igalpoole proletaarlised lastegrupid, kus lapsed juba warakult tutwunewad tööliisliikumise ja klassiwõitluse ülesannetega ning kus neis arendatakse isetegewust ja kindlat tahet edaspidi võitlust jätkata tööliklassi wabastamiseks, sest ainult niiviisi saame kaswutada wanadele wäärilise wahetuse.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Laul

Henry Barbusse

„Pole mul ju kunagi wedanud,“ seletas waene puhkeaeplane kena tütarlapsele.

Ja ta oli kõigega selles. Pikk õnnestuste rodu litsus ja rusus teda, sundis ta pilgu kuhugile sügawusse ja sasis ta liigutused suledena laiali. Ainult silmad hiilgasid tal: väikesed silmakased, sarnased tibatillukeste mustade täpikestele, mis asetatud umbkaudselt ebaosawa kunstniku käega kurb-pruunile näo owaalile. Paistsid ühewõrd pruekinuna nii nahk kui ka suure wormimütsi riie. Ja kogu ta olewus oli nagu üles ehitatud väikeste laste käekestega, ära õerutud ja lohakalt üksteise kõrwale asetatud kuubikuist, rõngaist ja piramiidest. „On sarnaseid, kellel sündimisest saadik ei wea,“ oli ema wiimased sõnad surmawoodil. Ja muidugi ei klappinud tal elus kokku üks ning teine.

Ta kaotas tolle wähese, mida polnud kaotanud weel omaksed. Kõik ta plaanid, üles ehitatud sama halwalt kui ta enese figuurgi, sasinesid ja lagunesid.

Ta elas aralt, kaugel kõigist, kõwa wai kimise koore all. Naised ei pööranud ta peale oma tähelepanu; erilisel suuremeel sed wast naeratasid mõnikord ta üle. Ent mehed wahtisid ikka kuhugile kõrgele üle tema.

Mõistagi, läks too inimene, olemata iialgi õnnelik, sõtta ja mõistagi, läks ta kuulsusetä. Ta ei läinud külast mitte wai mustatud salgaga, kes joobnud teiste edust, — ei, ta läks päriselt üksi, et täita endaga üht auku, hilisel õhtul, „pasunate ja trümmideta“, nagu raamatus. Tõugatud pikka soldatite ahelasse, kes liikus kord sammudes, kord roomates, oli ta kõigist nimetuim. Kord, näituseks, tuli tal päästa kogu oma seltsimeeste elu, ent ka see wägitegu möödus tähelepanematult. Iga tahes, ta oli hoidunud seni waenlaste kuulide eest.

Ja waata, ta pöördus enda juure koju inimohwrite põllult, — pöördus tagasi wähemalt kuueks nädalaks.

Ning tolle aja wältusel muutus õrna Clerina tahtmisel sündumuste pale teiseks.

Juhuslik asjaolude kokkujuhtumine, õnnetus, mis tabanud teda hiljuti, too, et ümbruses polnud pea ühtki noort inimest, aitas teda, andes wärsket ja päikselikku rõõmu. Wõis näha teda alandlikult laskunud ninaga, sarnasena Madonnale, otsekuu palla mööda sammuwat kuld-rohelisil jalgteil, suure kohmaka soldati kõrwal,

Kui ta sõitis ära frondile ja, olles litsund wiimast korda naise kätt, jäi üksinda külma hämarusse, — põles ta nagu kui tuli ja ta süda oli kauaks soojendatud, wõib olla, igawesti.

Ta naeris waljult, kui joobnud.

Imelikud on muudatused. Tema pidulik ärasõit, millise wäsinuna ja wõidurõõm ana tundis ta end kuus päewa peale selle! Nüüd naerab ta selle üle esimesena, missugune oli ta enne, — naerab asukumata õnnestuste hulga üle, mis langesid tolle endise kaela.

Jälle endine tuntaw teereis, — ta sõitis järele oma wäeosale, — pikk öö, pikk päew. Lõpmatud tee muudatused ei tõmbanud ta tähelepanu mõttest — rõõmsast ja täpsest. Ta leidis selle mõtte nagu leitakse mingi nime, ja isegi waguni rüselmises wõi liikumatu istumises, kui pakk waksali nurgas, süwenes ta kogu enesega selle mõttesse, imedes piipu ja ta wäike pea uppus tihedais suitsupilwis, kui keew pada. Kaugus aina kuumendas mälestusi. Ja temas sündis uus Clerina, ikka rohkem jumalik, ikka rohkem inimlik, nõiduslik, tuntaw — ikka rohkem ja rohkem Clerina ise.

Ta astus perronile, mis oli märg kui sadama tee ja sammus hüpates, täis helisid ja walgust, linnulikult tuksuwa südamega. Ta elustas kõike, alates lõpmatust õhtust, mis teda ümbritses; ent paistis tolle õhtu läwel, mis peitis ta saladust, õppis ta mõistma ja hindama teiste armastust.

Lähenes elumajade piir. Ilm muutus pimedaks ja mustaks, täitudes halba ettekuulutawate märkidega. Ta sammus pik kade kogude wahel, milledest paistsid lä-

bi õigenurgelised walguse helgid, sammus läbi suure suurtüki pargi, mis tumenenud õhtu pimedusest; kogu määratu linn, koosseisew punastest ja mustadest schrapnellidest ja kollastest torpeedodest, mis kokku weetud kuuta õil ja päikseta päewil pikal koormate real ja kogu maa oli küntud ülesse ja tuhnitud segi hektarite paksuselt nende elawa surma külwajatega.

Ent weidi kaugemal waatas üle kogu nähtawal olewa maa üksik suurtüki müra-kas kaugusse, sihtides oma üksiku silmaga.

Inimene, kes oli esimest korda elus õnnelik, jahmatas selle waatepildi man, kuid kiirelt leidis ta jälle oma elawuse.

Ja jälle fantastiline linn: seljataguste osade waraaidad. Read uulitsaid, plat-sid, barakid... kontorid, intendantide kantseleid, riietega warustamise magasiinid, kus sajad tuhanded uusi mundreid, kokkupandud ja ligipressitud kui riiete idud, täitsid tumedaid laudeid; edasi asusid pika reana laatsaretid, sarnased sadade soldatite haudadele, soldatite kalmistu puust ristide skelettidega. Ja igalpool wahetpidamata liikumine: sõim, wankrite mürin, rataste nagin, patrulli hõiked. Midagi walmines, tundus saabumine. Ent inime, kes liikus läbi selle kõigi üksikult ja tähelepanematult, oli tugew oma rõõmuga kui kiwi, mida wõimata millegiga purustada.

Juba sammus ta läbi küla jäänuste, segi aetute, puruks pillatute. Läbi seinte aukude paistsid aegade jäänused, mis ülekülwatud majade krohwist ja lubjast. Kirik, millelt aluseni lõigatud rist, oli muudetud kaitsepostiks, mille tipul hele punane kui weri rist.

Sähwatused ja paugud... Kauge kannaad. Künka otsas, mis tekkinud wärisewale maapinnale üleswirutet mullast, seisis tulise taewa all salkkond kindralstaabi ohwitseri, kes olid sõitnud waatama ümbruskonda. Üks ütles: „Kui tore see on!“

„Weel suurepärasem tuleb,“ ütles teine.

Siis läksid nad seljataha, eneste juure.

Puhkuselt tagasi tulnule paistis, kui ta sattus jälle sõja askelduste sfääridesse, et mingi ähwardus tungib tema poole, et on tema kohal midagi rippumas. Ent ka tol inetul muljel polnud püsimist määratu meelituse ees, mis põles ta sees.

Ta sammus isegi kiiremalt ja ümisesse laulda. Kiirel sammul kõndis ta teed

mööda mis ümbritsetud murtud põõsastega. Ja siin, nähes nurka, mis sarnane, nii hullpöörselt sarnane ta kodu külale, — wanad seinad, ukse tükk, mis schrapnelliga eemale wirutud, — laulis ta waljult sügisesse uttu.

Keegi soldat, kaewas siinsamas augus, nähes laialt sammuwat ja kätega wehkiwat seltsimeest, otsustas, et ta on jõobnud luges oma kohuseks teda hoiatada.

„Ettewaatus, wennas, siin on astmed, — wõid murda kaela.“

Puhkeaglane astus üle kaewikute, üle wärskest kaewatud kenade kaewikute, mis lõhnasid millegi uuega. Need olid täis senegaallasi, metsikuid, hirwitawaid, — ja täis sandarme, kes kõigist teenistuses olewaist olid kõige elukutselisemad soldatid, kuid wõtsid siiski kõige wähem osa lahingust.

Riietud hiilgawaisse mundritesse, wal-misolewa püssiga, pidid nad takistama wõitlewail soldatitel taganemist, segama suurtüki liha põgenemist suurtükke alt. Neid kaewikuid nimetati reserwiks, ja tõepoolest, polnud wähe irooniat peidus selles nimetuses.

Ja nagu soowides seda tõendada meie soldatile, määratu suur, neeger, inimhambaist kee ümber kaela, hirwitas, sihtides tikku puhkeaglase poole.

„Ha-a-a. Prantsuse soldat!“

Põlgtuse grimassiga tungis soldat läbi nende määrdind kohtade, — hingates kergemalt, kuulatas minuti ja sirutas liikmeid.

Ent edasi läksid päris kaewikud, pikad, mustad koopad, millede sisseminekuid walwasid sandarmid, wärwilised teenijad.

Lõpmatutes korridoorides oled nagu korruga kistud ilma küljest ära, wajud öösse, mis lõhnab maast ja tungid mingi saladuse sügawusse.

Lähed pöörakult pöörakule, tõukad end wastu seinu, oled wangis lõpmatu pikkuses, oled litsutud wormituist maa-mürakaist, hingeldades püüad õhku.

Ent soldat, nähes, et ta on üksinda ses ahtas kõrbelikus pörgus, jatkas kõigest kõrist oma laulu. Kuid midagi algas legendikul. Kogupaugud ja müdin suurenes.

Proshektorid tõmbasid oma peale tähelpanu, wärisedes ja kiikudes oma nuanaste ning roheliste laternatega.

Silmad suurenesid walguse sähwatus-test, mis helkisid wahetpidamata ümbrus-tikus. Mõnes kohas käikudes olid kaewi-

kute seinad niivõrd purustatud, et wõis näha wäljastpool kändijat pead.

Kaugemal purunes puu, mis seisis ümarguse augu kohal, kus olid kaewikute seinad täielikult pürunend.

Päris lähedal kuuldus metsik lõhkeaine metallne kõrgatus ja sähwatas õhku wihk walgust, mis murdis, purustas ja pani kõik ümbruses wärisema.

Ja selles müras laulis soldat ikka waljemini ning waljemini.

Ta laulis ikka ja ikka sammudes mööda künklikku madalikku. Momentel paistis, et päike on walgustand minutiks kogu taewa. Paistis et süütund ühe pilguga kõik walgused. Tasamaal paistsid weel killud, mis helkisid tähtedena ja ümargused augud, kaewatud schrapnellest, kui pesad täidetud surnud inimestega. Ja ehkki hingepõhjani läbi puuritud määratuist walguse sähwatustest, kogu kehaga wärisedes suurtüki paukudest, hiilgas ta weel enam mälestusist Clerina üle.

Õhtu wahetas end õöga, kui ta jõudis mullakoopani, kus tuha ja waikuse keskel oli peidus tema rood. Künkalt künkale sammudes jõudis ta oma rooduni.

„Käi kohe tööle,“ — ütles rooduülem terwituse asemel.

„Üks puudub weel. Wõta labidas! Hei, lontrus! Oled wist joobnud? Küll taon sul wiina peast.“

Soldat, olles joobnud ainult õnnest, waikis häbelikult. Ent too oli temast kõwem. Ta ei suutnud midagi teha. Rõõm tungis nagu kusagilt seespoolt ja löi pähe ning laul, mis helises ta hinges ärasõidust peale tungis esile läbi kõri.

Wäike sapööri rood askeldas pehmel mustendawal maapinnal tumeda taewa all, ent tema mõmises jälle, kui isakass ahju peal.

„Waikid sa ometi wiimaks, lontrus, — kurat wõtku sind!“ ütles roodu ülem.

Mida kaugemal oli Clerina, seda enam

erutas ta teda ja paistis nii tähtsana ning imewäärilisena, et nad leppisid nii hästi.

Waimustusega roomas ta mööda musta õist maad.

Langewad tähed olid illumatsiooniks. See oli pidu, tulestik määratu muudatuse auks — üleminekuks õnnetusest õnnele. Ja kedagi ei seganud too, et ta laul helises ja tungis kõrgele ja et kõik paistis talle sarnaselt imewäärilisena.

„Waiki. Suu kinni!“ — sõimasid ja urisesid seltsimehed. See mis oli temast soldat, kes harjunud õisele tööle, sundis teda kujutlusele, et puudub läheldane hädaoht; niivõrd kaugel oli eellina ja peale selle jätkas salga komandeerimist ohwitseri ise, kuna see teatawal momendil harilikult lõppes.

Ent peaasi, kõige tähtsam — see oli temast kõwem! Ta ei wõinud waikida kui karistatud koolipoiss, ta oli wangis oma lihtsa, rõõmsa südame man. Ja ta hää laulis ise, — ta ei tunnud ei aega, ei ruumi.

Ja siis kokkusid kõik, kes olid temaga kaasas ta waikimatu häälest. Oleks liiga kaugel teda saata tagasi. Seisatusid paanikas inimesed, tabatud kabuhirmust.

„Sundige ta waikima, ükspuha, mis wiisil,“ ütles wärisedes ohwitser, — nähtawasti wiha pärast.

Weltweebel tõmbas pea õlade wahel, kõrgatas ja tormas wihaselt pimedusse, — ja kohe langes määratu waikus lagendikule, üldne ja õudne...

Koidu ajal tõi weltweebel salga kaewikusse ja kohtades ohwitseri, teadustas:

„Üks puudub.“

„See on paha,“ ütles kapten, kes pidas kalliks inimesi.

Ta nägi seersandi rihmal werd.

„Olete haawatud?“

„Ei kapten, see mu nuga, mis werine.“

„Ah nõnda, hüwa!“ ütles kapten, aimates mingit tempu.

WÕITLUS MILITARISMIGA

Sõda sõdadele!

Sõjad on olnud kogu inimkonnale koormaks. Eriti koormavad on nad olnud aga töörahvale. Töörahvas pole imperialistlikkudest sõdadest kunagi kasu saanud. Küll aga täidavad omi kaukaid kildkond terase ja rauakuningad ning teisi sõjatöösturisi

kes omale musta mantli tapmise õhutamiseks selga tõmbavad ning walitsewate kihtide poolt välja kutsutud sõdade puhul oma õnnistuse sõjawägedele annavad — minge ja tapke, wõidolge wapralt ja wõitke!

Milleks siis sõda?

Wenemaa Kom. Noorsoo Ühingu Keskkomitee

töörahwa higi ja were arwel. Rikkad on sõjas käskijad. Töörahwas käsutäitjad. Töörahwa paremad pojad oma werrega peawad asjata niisutama igas rikaste kauka huwides ettewõetud sõjas lahinguwälje, põlde, aase ning metsi. Nende perekonnad peawad kodus nälgima. Siis kui wäikene kildkond rahakuningaid jõhkras saagihimus üksteisele kallaletungimist korraldavad, kistakse armuta lõhki tuhandete ja miljonite perekondade õnn.

Tuhandeid aastaid on walitsenud pap-pide ristiusu kõlblus: „Sina ei pea mitte tapma!“ Kuid esimesed on alati papid,

Sõda on praeguse — kapitalistlise ühiskonna korra üks suurim mädapaise, mis oma haisewasse mädasse ähwardab matta kogu praeguse ühiskonna.

Suurriikide rahakuningate poolt väljakutsutud werepulm — ilmasõda, mis nõudis kümnete miljonite töörahwa kõige paremate poegade elu, mis kümned miljonid tegi sandiks, kes karkudel tänawatel komberdades armuandi kerjawad ehk kodanlise walitsuse poolt antawatest näljapennidest elawad. Sõda häwitas miljardisi rahwa warandust, mida töörahwas põlwest põlwe loonud. Sajad

RAAMATUKOGU
H. LEOKE

tuhanded perekonnad jäid peawarjuta. Kümned miljonid tiinud kõige paremat põldu künti teraskuulidega ülesse. Miljonid talupojad kihutati nende põldudelt põgenema. Laenati ja tehti wõlga. Neli ja pool aastat sõditi ja häwitati üksteist ja alles siis, kui töörahwas ise hakkas esimesi samme rahu eest astuma rewolutsiooni barrikaadidel, ruttas juba kroonita kodanlus enese päästmiseks rahu tegema.

Lubati wabadusi rahwastele ja töörahwale. Waigistati ja lepitati.

Tehti rahu. Wõitjad hõiskasid. Wõidetud turtsusid wihas.

Mida andis siis ilmasõda?

Wiletsust, nälga, waesust. Tööpuudust ja elukallidust. Lagunenud majanduse, suured wõlad ja suured maksud.

Tööriahwas peab jälle higistama, et häwitatud wäärtuste asemele uusi luua. Kapitalistid, „isamaalased“ kõikides riikides nõuawad töörahwalt hoolsat tööd sõjas häwitatud ning kõdunewa kapitalistilise ühiskonna ülesehitamiseks.

Tee kümme tundi tööd ja ole wäikese palgaga rahul. Siis suudame teiste maadega wõistelda, meie saame kasu ja teie tööd. Need on kodanluse rohusedelid, makswa korra päästeabinõud. Tööriahwas tee tööd, loo rikkusi ja mõnususi isamaaliku tööstuse õitsele tõstmiseks teiste maade tööstuse üle.

Ei öelda aga, et see uusi kokkupõrkeid, wastolusi ja sõdasi esile kutsub.

Ilmasõda pidi aga olema wiimane „wabaduse“ sõda. Kuid pole veel suutnudki ilmasõja lahinguwäljadelt ära aurada wrehais, pole veel suutnud wennashaudade üle rohutaimed kaswada ega pahurpidi pöördud põldudel jooksukraawisi tasandada, kui uue sõja hädaoht jällegiilmade ees seisab.

Ükski kodanline riik ei ole kindel homse päewa pärast. Rahakuningate huwid põrkawad veel terawamini, kui enne ilmasõda kokku õli ja kaubaturgude pärast. Endiselt kistakse loodusrikkaid maakohti tugewate riikide poolt oma alla. Kõik aga ei saa ühte wiisi saaki. Ilmajääjad karjuwad tasakaalu rikkumisest. Igaüks tahab peremees olla. Jõud aga on ainuke abinõu peremeheks saada. Selleks walatakse pomme, ehitatakse weeluseid laewu ja aeroplaane. Edendatakse sõjatehnikat.

Ja sõjajumal elab ja elab. Sõja tont käib kohutawalt ringi ning keegi ei tea, millal pommide rahe õhulaewadelt sadama hakkab ja gaasipilwed inimese poega-

de elu lämmatamiseks liikuma pannakse.

Aeroplaanide sõdukiiirus ja kandejõud kaswawad alalõpmata. Enne sõda tegid sõjawäe lennuaparaadid 140 Inglise penikoormat tunnis. Nüüd aga juba 243—248 penikoormat. Nad wõiwad hulga mitmetonnilisi pomme sadade penikoormate kaugusele kaasa wõtta. Praegu valmistatakse 10-tonnilist aeroplaani pommi, mis kaks korda nii raske, kui wiimane kahe aasta jooksul ehitatud kõige raskem pomm ilmasõjas.

On üldine arwamine, et lähemas õjas masseline õhusõda maad leiab, mille eesmärk saab olema tihedamate elanikkudega linnade ja maakohtade häwitamine.

Itaalia oberst Pentinelli on kirjutanud raamatu „Tulewiku sõda“, kus tulewiku sõjapidamise wiise käsitakse. Tema arwab, et sõda laguneb laiali kogu riigis: wabrikute, sadamate, loodusrikkade maakohtade, asumaade ja kodanikkude kodukollete üle. Häwitatakse enne tarwitamata abinõudega, et wastast wõita.

Kihwtigaasidel on siin peiosa edenada. Sõjariistade rahulepingu alla kirjutamise puhul tunti waewalt 30 mitmesugust gaasi. Nüüd on aga juba üle tuhande mitmesugust gaasi üles leitud, millel tulewiku sõjas määratu suur mõju.

Pentinelli arwab, et wõidab ainult see riik, kes oskab teistest ette jõuda aeroplaanide ehituse ja gaaside tarwitamise alal, kui ka kogu rahwast organiseerida selle sõja tarwis.

Jah! Rahwast ja jälle töörahwast on tarwis suurte tapluste toime panemiseks! Tööriahwa tööwaewaga ja tööga ehitatakse aeroplaanid ja pommid. Ja töörahwas peab jälle oma klassiwendi teistel maadel häwitama.

Ei! Küllalt!

Tööriahwas ei lähe enam kunagi üksteise tapmisele rahakuningate kihutusel, waid kuulutab sõda lossidele, et ükskord urtsikud rahu saaks. Et ükskord töörahwa pojad saaks kasarmust loowa töö juure pöörduda. Et lõpeks pommide ja gaaside walmistus. Et kaoks sõjad. Selleks peab töörahwas ühte hoidma, kuulutama sõda sõdadele ja ühes sellega ka kodanlusele, et ära häwitada sõja õhutamajaid ja ära kaotada sõja põhjuseid, mis peituwad kapitalistilises ühiskonnas ning maksma panna töörahwa wõim, kes hakkab looma sõdade, were ja waesuse riigi asemele uut ühiskonda.

TÖÖLISSPORT

Töölisspordi seltside tegewuskawa peajooned

Töölisnoorsugu teeb sporti selleks, et oma terwislist seisukorda parandada ja proletaarlist ühistunnet kaswatada.

Praeguse aja tööajatuses juures leidub waewalt sarnast tööala, kus töötaja isik mõõdukalt kõiki oma lihakseid tööle wõiks rakendada. Need musklid, mis ei tööta, muutuwad aegajalt kiduraks, millega kaasas käiwad raskemad haigused, nagu kingsepa, rätsepa, trüki ja keemiatööstus, aladel töötajate keskel harilikuks nähtuseks. Sellepärast tuleb töölisnoorsool sporti nüüd, kui ka tulewikus arendada ja toetada.

Kuid spordil on ka teine, weel suurem, külg s. o. tema sotsiaalne tähendus. Kodanlise ainuwalitsuse juures, püüab walitsew kodanlus igale liikumisele, kui wõrd see ka terve ühiskonnale kasulik oleks, oma kildkonna taskuwiidele wastawa näoilme anda.

Sportlisel alal tegutsedes, areneb wastastikkune lugupidamine sportlaste eneste wahel, korralik distsipliini tunne ja seltimihelik kaastundmine kui tegewusele astuwad mitte üksikud musklimehed, karjeristid, waid hulgad. Kodanline sport on rajatud aga terweni üksikute ettetükkivate isikute auahnuse rahustamise ja enese hiilgamise tungile, kes seda loomulikult peawad, kui teised vähem wilunud sportlased nende käsualustena töötawad.

Kodanlisest spordi liikumisest pole näha ainustki kollektiivse tahtewalduse jälgegi, waid isiklik auahnus on igal pool mõõduandew. Sellepärast ongi kodanluse spordiseltside tegewus kõige toorem ja jämedam, mis üheski sportlases ei kaswata ei terwet keha ega terwet waimu, ent sellewastu arendab inimeses ainult auahnust, teiste soowide jalge alla tallamist, üksiku indiwiduumi tungi teiste üle walitsemiseks ja muid metsinimese kalduwusi.

Millisena tahame siis näha töölissporti? Töölissport peab algama töölisnoor-

soo organiseerimisega ja töölisnoorsoo keskel sportliste mängude arendamisega.

Selle juures tuleb pearõhku panna noorte koguliste harjutuste peale, mitte aga üksikutele isikutele surmasõlmede tegemise tuupimisega, nagu see siamaale moodiks ja haiguseks kodanlistes spordi seltsides.

Kollektiivne waim peab asemele astuma indiwiduaalsele waimule ja indiwiduaalsetele harjutustele. See on esimene mida töölissportlased peawad silmas pidama.

Sport peab olema abinõuks mis hulka-des aitab ühistunnet kaswatada, mis liitub osawõtjaid ühiseks töötawaks koguks ühise eesmärgiga ja kõigis wastastikku lugupidamist kaswatab.

Oleme harjunud sporti ettekujutama maadluses, pommitõstmises ja üldse niisugusena, kus esile tulewad üksikud tegelased, ehk wäga piiratud tegelaste kogud, kuid mitte kunagi massed ja masselised tegewusawaldused. Seda peetakse isegi spordi narrimiseks, kui mingisugune spordi selts hakkab tegutsema mängudega ja muu kergete waba harjutustega, kuid töölissportlastel tuleb just nende peale erilist rõhku panna. Seal peawad massed tegewuses olema, aga mitte üksikud isikud, kes oma isiklist auahnust põewad.

Töölisspordi seltsid ei arenda mitte üksi niisugust sporti, nagu maadlus raskuste tõstmise, jalgpall jne. waid tegewuskawasse tuleb eestkätt wõtta liikuwad mängud, wõimlemised, wabad harjutused jne.

Nimetuse järele wõiks mängusid jagada:

Esiteks kerged ja teiseks rasked ehk partii mängud. Kuni 17 a. wanadustele wastawad kerged mängud, mis seisawad peasjalikul jooksmises, hüppes, palliloompimises jne. jne.

Raskemates ehk partii mängudes tuleb juba tähelepanu pöörata mängu sihi ja eesmärgi peale — nimelt, milles seisab ühe

ehk teise partii võit. Sellesse mängu kategooriasse kuuluwad mitmesugused kogu mängud, nagu jalgpall, tennis mängud jne. Järgmine aste oleks, odaviskamine, diskuse heitmine, kõrgus ja kaugus hüpped, raskuste tõstmine, maadlus jne. Töölissportlastel tuleb tähelepanu koondada ka weespordi peale.

Ka siin ei osata weespordi ette kujutada muus, kui jälle võistlustes. Igat võistlust saadab aga suur energia kulutus ja sellele järgnew raske väsimus.

Ka weespordi tegemisel tuleb välja minna põhimõttest, et sport ei tohi olla mitte võistlus, waid kui keha ja waimlise kultuuri arendamise abinõu. Selleks on tarwis ettevõtta, kus weolud seda wähegi lubawad, ujumise harjutusi, aerutamisi jne.

Kaswatuslist külge tuleb töölisspordi seltsidel niisama rõhutada, kui keha kultuuri tähtsust.

Wastupidawus, algatuswõime, leidlikkus, ausus, otsekohesus — need on otsekohesed tagajärge, mida suudab anda proletaarlastele ühine tegewus ja võistlus.

Distipliini suhtes peawad gruped niiviisi seatud olema, et ükski mängija ei saa oma tahtmise järele talitada, waid nende määruste piirides, mis mängijate eneste ehk grupe juhataja ja mängijate heaks kiitmisel wastu on wõetud. Selleks on tarwis enne, kui mingisugusele sportlasele tegewusele asuda, wäljatõendada, ja tegewusest osawõtjate poolt ühiselt läbikaaluda ja wastu wõtta määrustik, mida tegewuse awaldusel piinlikult silmas tuleb pidada. Sellega on võimalus eneses korralikkust kaswatada, teiste tegewuse kontrolleerimist ja wastastikku arwustamist.

Sellega pole weel öeldud, et töölissportlased peawad täielikult loobuma individuaalsetest harjutamisest, kuid nad ei tohi saada eesmärgiks.

Ei tohi kinni pidada wanadest tradit-

sioonidest mis wisalt kaitsmist leiawad kodanliste spordi seltside poolt, et spordi selts nagu ei tohiks muutuda mängu ja wabaharjutuste klubiks.

Asudes töölisspordi alal tegutsema, tuleb kogu seda liikumist tööliste klassiwõitluse waimust juhtida. See on esimene tingimine töölissportlastele.

Töölissport peab hoolt kandma töölisnoorsoo waimlise arenemisealal, istutades noorsoosse mängides, wõimledes ja igasuguste wabaharjutuste teel kollektiivismi, sotsiaalse ühiskonna idanewat seemet, distsiplineerides noortsugu ja kaswatades teda selles waimus, mis omane ja arusaadaw proletaarilisele noorsoole.

Töölis spordiseltside sisemises distipliinis tuleb raudset korralikkust ülespidamises oma kaaswõistlejate wastu, arendada.

Igat kõrwale kaldumist ja wäärnähtust tuleb ühiselt läbi arutada ja seltsimeheli kohtumõistmise alla wõtta. Distipliin töölisspordiseltside, nii sisemises, kui wälises tegewuses ei tohi aga olla toores sõnakuulmine, waid teadlik ja wabatahtlik allaheitmine terve kollektiivi määrustele. Ainult sel teel saawutatakse distipliiniga eeskujulikkust korda. Mängukohaks suwekuudel walida waba koht: metsas, karjamaal.

Töölisspordi seltside organisatsioonilise külje juures seadis I töölisnoorsoo konwerents teatud juhtnõõrid üles, mille alustele edaspidist organiseerimise tööd tuleb rajada.

Lõpu kokkuwõttes tuleb weel meele tuletada, et töölissport peab saama mõjuwamaks töölisnoorsoo organiseerimise abinõuks, et tõmmata klassiwõitluse ridade, kus töörahwa lipp lehwib, kõiki noori, kes praegu ideelagedates kodanlikes seltsides ümber eksiwad. Töölisspordiseltsid ei jae kunagi passiwseteks pealtwaatajateks töörahwa klassiwõitluses.

R. P.

Koolipoliitika ja poliitika koolis

Pimestuse õpetuse wastu!

Kool ja kirik on olnud ja on kapitalistlike ühiskonna korra tarwilikumad kasvatuse asutused. Kool peab kasvatama truid riigiametnikke. Kirik sõnakuulelike ülemuse ja wõimumeeste austajaid ja kummardajaid.

Otse pööraseks on alati rewolutsiooni aegadel muutunud kirikuronkade wõitlus teiste usuliikide ja mõtteosaliste wastu, kui uus ilmawaade ja uued ühiskondlised wahekorrad kuidagi on kõigutanud kiriku majanduslist alust ja kõlblist mõju. Tule ja werega, wande ja walega on see korporatsioon, kelle eesotsas seisnud ja seisawad kildkond, „kõrgestharitud“ kõlblusejutlustajaid, oma wastaseid püüdnud häwitada. Aastasade jooksul kirikute käte kogunud majanduslised rikkused, riiklik kaitse ja traditsioonilised kombuluse wõtted on waimuliku seisuse köitnud rahwahulkade ülemwalitsejaks, ja nägemata ja olemata taewase kõige wägewama wõimu maapealseks asemikuks, kes wõimumeeste ehk walitsewate klasside poolt wäljakurnatud hulkadele nende wiimaste pennide eest hinge parandamist, asjata ahasatuses, ohkamises ning lootmis-s abi soowitawad jumalalt paluda.

Ja kurnajate klassil on alati kasulik olnud hulkade tähelpanu tõsiste põhjuste juurest kõrwale juhtida. Iseisewa mõtlemise ja arenenud mõistuse kasvatamise asemele püüab kurnajate klassi kool istutada oma kaswandikkudesse kiriklikku ebausku.

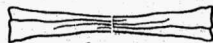
Nüüd higistawad kõik meie koolitargad usuõpetuse kawa wäljatöötamise kallal. Rahwas olewat oma sõna selle kasuks ütelnud.

Meie, klassiteadlikud noored, teame kuidas seda rahwa tahtmist tehakse ja tehti. Siin olid kurnajate sulased oma esiwanemate poolt proowitud orjastamise õpetuse päästmiseks kõik oma suu- ja sulerüütlid mobiliseerinud ning ühise wäerinna loonud selle orjastamise õpetuse

kooli wiimiseks rahwahäaletuse abil. Misuguseid wõtteid siin usu wastaste materdamiseks ei tarwitatud! Kooli ja kiriku õpetajad, ajakirjanikud ja omawalitsuse tegelased, majaomanikud ja kõrtsimehed, kõik, mis iganes kurnajate käsutata ja nende wõimuses, päästsid usku ja „kaswawa noorsoo tulewikku“!

Nüüd töötatakse wälja koolidele usuõpetuse kawa. Noorust tahetakse päästa kõlwatusest usuõpetuse läbi. Mis on kõl watu elu — porduelu, joomise ja kõlbluse langemise põhjuseks, seda ei taha nooruse päästjad kuuldagi. Mis neil korda läheb kurnajate jõhker omakasu püüdmine, mis rahwahulgad wiletsusse tõukab, sõdade laastaw mõju ja wiletsusse tõugatud rahwakihtide tasakaalu kaotamine. Kurnajatel ei ole tarwis põhjusi seletada, see oleks enesele ise haua kaewamine. Töötawad hulgad heidaksid siis kurnajad, kui wiletsuse põhjuse esile kutsujad, pukilt. Sellepärast ongi kurnajad usust kõwaste kinni haaranud, et end päästa. Usk hoiab mõistuse arenemist kammitsas, on wiirikiks, mis arusaamist pimestab, mis mitte maapealse parema elu sisse lootust ei kaswata, waid taewases elus pärast surma uut õnnerikast tulewiku elu ette kujutab. Sellepärast wõib maapeal piskuga leppida sest kui siin halb, siis seda parem seal.

Kuid noorus ei lase end pettepillidega toita. Noorus ei õpi mitte usuõpetust. Tema kuulutab usuõpetusele sõda! Ükski noortööline ei wõta pappidelt usuõpetuse tundi. Noored õpiwad loodusteaduse ja majandusteaduse ning klassiwõitlusest osa wõtu teel tõsist elu tundma. Siis kaob igasugune tarwe ennast arusaamatu olewuste ettekujutamisega piinata. Usk on arusaamata mõistuse ohkamine. Noorus peab aga kõigist aru saama. Usu läbi ei saa midagi seletada. Looduses on omad seadused ja nähtused, on reeglipärasus, mis tingitud põhjustest. Neid looduse ja elunähtuste põhjusi tundma õppides wõidame usu, kui rumala mõistuse wäljamõelduse ja ettekujutuse.

Kroonika

Ameerika

Ameerika Ühisriikides on 500.000 boyskouti. Neid toetavad rikaste ringkonnad. Neil on väga suur mõju oma ümbruse peale. Nende usutunnistuseks on: sõnakuulmine ja isamaalsus.

Siis on kristlik noortemeeste ja naiste ühing ja terve rida teisi usulisi ühisusi, kellel ka kaunis suur mõju on. Need organisatsioonid elavad kapitalistide toetusest. See ühing kasvatatakse kapitalistidele sõnakuulelikke orje maa peal.

Ameerika kapitalistid kasutasid osavaste ära spordi liikumiste palawikku ja asutasid sadasi ja tuhandeid spordi seltsi. Peaosa nendest on professionaal spordi organisatsioonid äritegemise eesmärgiga. Siis on veel asjaarmastajate ühingud. Liikmeid arwatakse spordi ühingutel kokku 5—8 miljoni ümber olewat.

Töölisnoorsoo liikumine

Poliitiliselt ja majandusliselt on noorsugu täitsa organiseerimata, wäljaarwatud „Ameerika Noortööliste Ühingu“ kommunistlik rühm. Ameerika noorsugu ei ole raske organiseerida. Temal on hea koondumise instinkt. Praegu on ta organiseeritud kapitalistide poolt. Noortööliste ühisuse ülesanne on neid hulki oma poole wõita. Omal esimesel kongressil asus ühing kommunistlikule platwormile. Praegu on ühingul 2000 liiget. Senini oli ühing territoriaalse põhimõtte järele organiseeritud. Nüüd on ümberkorraldus käimas tööstusalade järgi. Ühingul, nagu näha, on palju tööd veel ees, enne kui suured noortööliste hulgad tema ümber kogutakse.

Austria

Austria Kommunistlikul Noorsoo Ühingul on 2000 liiget. Komm. Noorsoo Internatsionaali 3-dast kongressist saadik on organiseeritud 8 kollektiivi 120 liikmega. Ühingu kogutöö on juhitud organiseerimise peale. Peetakse wõitlust ka noortööliste majanduslise seisukorra parandamise eest ja fascistide wastu.

Sotsid on Austrias veel wõrdlemisi tugewad. Kuid wiimasel ajal on ka siin

massed sotside poolt hakanud kommunistide poole üle walguma.

Meksiko

Tööliste seisukord on raske. Iseäranis wiletsad on noortööliste elamistingimised. Noortöölisti on siin 160.000 ümber.

Kommunistlik Noorsoo Ühing asub põranda all. Ühing töötab väga hea eduga noortööliste seisukorra parandamiseks. Iseäranis suure eduga töötab ühing talupoegade noorsoo hulgas, kus rewolutsiooniline noorus väga waenulik Ameerika kapitalistide kurnamise wastu on

Saksa ja Wene noorkommunistide ühistunde

Berliini noorkommunistid andsid üle Moskwas Simina teatris Wenemaa Kommunistlikule Noorsoo Ühingule oma wõitluslipu. Selle lipu all oli Berliini töölisnoorsugu wõidelnud sõja wastu. Tema all terwitas Berliini rewolutsiooniline noorus N. Wenemaad ja pidas wõitlust sotsiaaläraandjate — Noske wastu.

Tormiliste kiiduawalduste ja wennaliku ühistunde tähe all ulatasid kaks wõitlewat rewolutsioonilist noorsugu üksteisele kätte, wõitluseks uue ühiskonna eest.

Wenemaa noorus walgub ühingesse

Petrogradi kubermangu W. K. N. Ü. organisatsioonis on märgata hulgaline juurewõlamine. Ühenduses sellega on raiooni komiteede juure loodud wastuwõtmise komisjonid, kelle ülesandeks on sisseastujatega kõigekülgne tutwunemine.

Poltaawa kubermangus on märgata suurt talupoegade noorsoo tungi ühingesse. Sisse on antud 1000 teadaannet.

Wene K. N. Ü. jubeli ettewalmistus

W. K. N. Ü. k. ajaloo osakonnas on energiline töö käimas W. K. N. Ü. 5-e aastase juubileumi ettewalmistamiseks 29. oktoobriks s. a. (s. o. 1-se ülewenemaalise kongressi awamise päewaks).

Selleks päewaks antakse wälja jubileumi album, kus awaldatakse wiie aastastest tööst kogutud materjaalid. Päewa tahetakse pidulikult pühitseda.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja A. Kõrgema.
O.-ü. „Waba Maa“ trükk, Tallinnas.

Kroonika

Ameerika

Ameerika Ühisriikide 45 000 000 elaniku seas on kõige suurem osa elanikke valgeid. Nii on valgeid umbes 70% ja musti 10%. Ülejäänud on erinevate rahvaste ja keeltega inimesi.

Ameerika Ühisriikide pealinn on Washington. Suurim linn on New York. Teine suurim linn on Los Angeles. Kolmas suurim linn on Chicago.

Ameerika Ühisriikide peamine majanduslik tegevusala on tööstus. Suur osa tööstusest on keskendunud masinavabrikandele, autode tootmisele ja muudele tehnoloogilistele tootmistele. Tõukas on ka põllumajandus ja loomakasvatamine.

Talupidajate elamine

Talupidajate elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on talupidajad enamasti valgeid ja nad kasvatavad põllumajanduslikke tooteid. Lääneosas on talupidajad enamasti hispaanilasi ja nad kasvatavad peamiselt vilja. Lõunaosas on talupidajad enamasti musti ja nad kasvatavad peamiselt loomakasvatust. Talupidajate elamine on tavaliselt lihtne ja praktiline. Nad elavad tavaliselt väikestes taludes ja nende elamine on tavaliselt lihtne ja praktiline.

Elamine

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Elamine on tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

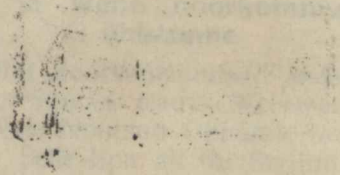
Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Elamine

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Hind 20 marka

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

Ameerika Ühisriikide elamine on erinevates osades erinev. Põhjaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lääneosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline. Lõunaosas on elamine tavaliselt lihtne ja praktiline.

